

Luonnos hallituksen esitykseksi kaupparekisterilaiksi ja elinkeinotoimintalaiksi sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle kaupparekisterilaiksi ja elinkeinotoimintalaiksi sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi kaupparekisterilaki, jolla kumottaisiin vuonna 1979 säädetty kaupparekisterilaki ja uusi elinkeinotoimintalaki, jolla kumottaisiin vuonna 1919 säädetty elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annettu laki. Yritys- ja yhteisötietolakia muutettaisiin erityisesti sähköiseen asiointiin liittyen.

Tavoitteet

Esityksellä ajantasaistetaan kaupparekisterilaki, parannetaan kaupparekisteritietojen luotettavuutta sekä mahdollistetaan kaupparekisteri-ilmoitusten käsittelyn automatisointi vastuuhenkilöitä koskevien merkintöjen osalta. Sähköisen kaupparekisteriasioinnin ehdotetaan tulevan yksityisiä elinkeinoharjoittajia, säätiöitä ja yhdistyksiä lukuun ottamatta velvoittavaksi vuoden 2026 alusta.

Tietojen luotettavuutta parannettaisiin velvoittamalla osakeyhtiöt, osuuskunnat, eurooppayhtiöt, eurooppaosuuskunnat ja sivuliikkeet vahvistamaan kaupparekisteriin merkittyjen tietojen ajantasaisuus vuosittain. Patentti- ja rekisterihallituksella (PRH) olisi jatkossa oikeus määrätä kaupparekisteri-ilmoituksen laiminlyöntimaksu kaupparekisteriin liittyvän ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä sekä tilinpäätöksen myöhästymismaksu myöhässä rekisteröitäväksi ilmoitetusta tilinpäätöksestä. Tosiasiallista edunsaajaa koskevan ilmoituksen laiminlyönti voisi johtaa yrityksen poistamiseen kaupparekisteristä. Poistamismenettelyn kohteena olevien yritysten piiriä laajennettaisiin myös tilinpäätöksen rekisteröitäväksi ilmoittamisen laiminlyönnistä.

Yksityisten elinkeinoharjoittajien osalta pääosin luovuttaisiin rekisteröintivelvollisuudesta kaupparekisteriin. Muut viranomaiset voisivat vain poikkeuksellisesti pyytää kaupparekisteristä saatavilla olevia tietoja jatkossa yrityksiltä.

Elinkeinotoimintalain osalta keskeisenä tavoitteena on saattaa lainsäädäntö perustuslain mukaiseksi ja tehdä lakiin muita lainsäädäntötekniisiä tarkistuksia. Euroopan talousalueen

ulkopuolella olevia elinkeinonharjoittajia koskevaa lupamenettelyä tarkistettaisiin PRH:n sidottua harkintaa osoittaviksi. Yksityisen elinkeinonharjoittajan kelpoisuusvaatimuksia tarkistettaisiin niin, että elinkeinotoimintaa saisi ammattimaisesti harjoittaa luonnollinen henkilö, joka on täysi-ikäinen, ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu. Viisitoista vuotta täyttänyt alaikäinen saisi kuitenkin edunvalvojan suostumuksella harjoittaa ammattimaisesti elinkeinotoimintaa. Sivuliikkeen määritelmää ei sidottaisi enää kiinteään toimipaikkaan.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 29.4.2022 vastaamalla Lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Jos ette kuitenkaan voi antaa lausuntoanne Lausuntopalvelu.fi:tä käyttäen, lausunnon voi toimittaa myös sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo.tem@gov.fi. Lausuntoon pyydetään merkitsemään diaarinumero VN/5810/2020.

Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat antaa lausunnon.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua Lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät Lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet >> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan Lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle viimeistään 29.4.2022.

De svenska översättningarna av sammanfattningen till propositionsutkastet och bestämmelserna samt de riktade frågorna är tillgängliga i utlåtandetjänsten senast 14.3.2022.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa:

Erityisasiantuntija Jyri Oksanen, etunimi.sukunimi@gov.fi, puh. 029 504 7123

Hallitusneuvos Liisa Huhtala, etunimi.sukunimi@gov.fi, puh. 029 504 7062

Liitteet:

[HE luonnos kaupparekisterilaki ja elinkeinotoimintalaki 7.3.2022.pdf](#) - Luonnos hallituksen esitykseksi

Jakelu:

Digi- ja väestötietovirasto
Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Finanssiala ry
Finanssivalvonta
Keskuskauppakamari
Keskusrikospoliisi
Liikenne- ja viestintäministeriö
Maa- ja metsätalousministeriö
Maanmittauslaitos
Oikeusministeriö
Oikeusrekisterikeskus
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Osuustoimintakeskus Pellervo ry
Patentti- ja rekisterihallitus
Perheyritysten liitto ry
Poliisihallitus
Puolustusministeriö
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Kiinteistöliitto ry
Suomen taloushallinto ry
Suomen tilintarkastajat ry
Suomen yrittäjät ry
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Transparency International Suomi ry
Ulkoministeriö
Valtiovarainministeriö
Verohallinto
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

- 1) Lausuntonne yleisesti esityksestä.
- 2) Lausuntonne velvoittavaan sähköiseen kaupparekisteriasiointiin siirtymisestä.
- 3) Lausuntonne yksityisen elinkeinoharjoittajan rekisteröitymisvelvollisuudesta luopumisesta.

Vaihtoehtoisia toteuttamisvaihtoehtoja on avattu esitysluonnoksen kappaleessa 5.1.5. Kannatatteko ehdotettua rekisteröintivelvollisuudesta luopumista vai vaihtoehtoisissa ratkaisutavoissa esitettyjä vaihtoehtoja, mitä niistä? Perustelut näkemyksellenne? Jos velvollisuudesta luovutaan esityksen mukaisesti, mitä perustietoja pelkästään Verohallinnon rekisteriin rekisteröityneestä yksityisestä elinkeinoharjoittajasta tulisi mielestänne olla saatavilla julkisesta yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä?

- 4) Lausuntonne vuotuisesta kaupparekisteritietojen tarkistamisvelvollisuudesta.
- 5) Lausuntonne hallinnollisista seuraamusmaksuista.
- 6) Lausuntonne tosiasiallisia edunsaajia koskevien tietojen luovuttamista koskevista säännöksistä sekä elinkeinoharjoittajan poistamisesta kaupparekisteristä tosiasiallisia edunsaajia koskevan ilmoituksen laiminlyönnistä sekä poistamismenettelyn piirin laajentamisesta myös tilinpäätöksen rekisteröinnin laiminlyönnistä.
- 7) Lausuntonne automaattisen päätöksenteon soveltamisalasta kaupparekisterissä.

Esityksen mukaan Patentti- ja rekisterihallituksen olisi julkistettava kuvaus kaupparekisteri-ilmoituksen automaattisen käsittelyn algoritmista. Rekisteröintivelvollisella ja rekisteriin merkityllä henkilöllä olisi lisäksi oikeus saada erillinen kuvaus algoritmin toiminnasta automaattisessa käsittelyssä tehdystä rekisterimerkinnästä. Miten arvioitte ilmoitusten automaattisen käsittelyn vaikutuksia yritysturvallisuuteen?

- 8) Lausuntonne viranomaisten velvoittamisesta hakemaan kaupparekisteriin rekisteröidyt tiedot kaupparekisteristä tai muusta vastaavasta lähteestä.
- 9) Lausuntonne rekisteriviranomaisen oikeudesta vaatia paperilla ilmoituksen jättäneen fyysistä tunnistamista ja oikeudesta viran puolesta luovuttaa tieto vireille tulleesta ilmoituksesta tarpeelliseksi katsomalleen henkilölle ilmoituksen oikeellisuuden varmistamiseksi.

Lisäksi Patentti- ja rekisterihallitus on ehdottanut, että rekisteröitäessä vastuuhenkilö kaupparekisteriin, edellytyksenä tulisi olla henkilön ilmoituksen yhteydessä antama suostumus. Esitysluonnoksessa ei ole tätä koskevaa esitystä, mutta ehdotus on avattu kappaleessa 5.1.6. Katsotteko, että suostumusmenettely tulisi lailla ottaa osaksi rekisteröintiprosessia?

10) Lausuntonne luonnoksesta elinkeinotoimintalaiksi (2. lakiehdotus)

11) Lausuntonne muista liitelaeista (lakiehdotukset 3.–41.)

12) Lausuntonne säätämisyjärjestysperusteluista

Neimala Antti
Työ- ja elinkeinoministeriö

Oksanen Jyri
Työ- ja elinkeinoministeriö